

Fil. 1:12 – Een andere kijk op tegenslag

Ps. 84:1, 3

Ps. 86:3

Ps. 119:12 en 23

Gebed des Heeren:3, 9

Ps. 33:5, 10

Lezen: Handelingen 9:10-16, Filippenzen 1:12-20 – Tekst: Filippenzen 1:12

Door ds. C. Boele, Oud-Beijerland

Gemeente,

Ieder mens maakt heel wat mee in z'n leven. Om te beginnen veel fijne, mooie dingen, waar je dankbaar voor bent. Zegeningen, die we niet mogen vergeten. Die moet je tellen, zoals dat bekende lied zingt. Tellen, één voor één. En dan? Dan zie je Gods liefde erdoorheen.

Maar het leven bestaat niet alleen uit mooie, fijne dingen, er is ook veel gebrokenheid, er zijn tegenslagen, teleurstellingen. Soms gaat het allemaal zo anders dan je dacht. Ieder huis heeft zijn kruis en ieder hart z'n smart. In z'n algemeenheid een gevolg van de zonde. Ieder mens heeft daarmee te maken. Dat kan ook in jullie leven zijn, jongens en meisjes, en in dat van jullie, jongeren. Na de vakantie mocht je bijvoorbeeld niet naar een hogere groep, maar moest je het nog een keertje overdoen. Je moest stoppen met de studie die je volgde. Je verkering werd uitgemaakt, terwijl jij het met die ander helemaal zag zitten. Ontslag, ziekte en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan.

Hoe ga je daar nu mee om? Zulke dingen moet je verwerken en dat doet ieder persoon verschillend. Veelal denken we erover na. Je zet alles nog eens op een rijtje en probeert helder te krijgen hoe het allemaal gegaan is. Op vragen die in ons opkomen, proberen we antwoorden te vinden. Wat had ik anders moeten, kunnen doen? Niet zelden komt ook de bekende 'waaromvraag' in ons op. We brengen het in relatie met de Heere God. Komt dat wat we meemaakten uit Zijn hand en zo ja, wat heeft Hij er dan mee voor? Of zo niet, van wie komt het dan wel? En zo proberen we met de tegenslagen in ons leven om te gaan. Soms lukt dat wel, maar soms ook helemaal niet.

Nu, Paulus heeft ook te maken met een grote tegenslag. Hij bevindt zich namelijk in de gevangenis. Hoogstwaarschijnlijk in Ceasarea. In Handelingen 24-26 kunnen we er meer over lezen. Gearresteerd, opgesloten, verhoord. Ik stel me zo voor dat dit hem zwaar gevallen is. Allereerst als mens. In de gevangenis zitten is immers geen pretje. En Paulus was toch geen man van steen. Een streep door de rekening. Vooral omdat hij nu al rondreizend het Evangelie niet verkondigen kan, zodat er weer mensen tot geloof komen. Nieuwe gemeenten zullen ontstaan. En daar waar al gemeenten zijn, kan Paulus hen aanmoedigen, toerusten en zo nodig te vermanen. Wat wist Paulus zich daartoe geroepen en gedrongen. Het was zijn levenswerk, zijn lust en zijn leven. En nu? In de gevangenis. Uitgeschakeld. Op non-actief gezet.

Hoe moeten we die gevangenschap nu zien? Nu in deze specifieke situatie van Paulus is het heel duidelijk. Noem het gerust het werk van de duivel. Op allerlei manieren wil hij de

verspreiding van het Evangelie verhinderen, tegenwerken. Rusteloos is hij daarmee bezig. Altijd mee in de weer.

Ook vandaag zien we dat op allerlei manieren terug. Denk maar aan de vervolgte kerk. Verschrikkelijk wat je soms te horen krijgt. Berichten over martelingen en discriminatie. Aangrijpend. De duivel gaat rond als een briesende leeuw. Maar veelal opereert hij ook sluw, nauwelijks merkbaar als een engel van het licht, in de verleidingen die onze welvaarts cultuur biedt. Wat kan hij zich mooi voordoen. Met maar één doel: het Evangelie verhinderen. Tegengaan dat mensen in de Heere Jezus gaan geloven, Hem gaan volgen, leven naar Zijn geboden. Hij wil dat ze verloren, voor eeuwig verloren zullen gaan. Daar is hij opuit!

Ook in ons persoonlijk leven probeert hij zijn verderfelijke invloed aan te wenden om ons bij de Heere God vandaan te houden of ons bij Hem vandaan te krijgen. Hebben we er erg in? Wie de Heere Jezus volgt zal te maken krijgen met verdrukking. Hoe zei de Heere Jezus dat? *In de wereld zult u verdrukking hebben* (Joh. 16:33a). Dat heeft Paulus ervaren. En ook u en jij zult dat ervaren. Uiteraard kunnen we niet alle negatieve dingen direct aan de duivel toeschrijven. Ook mensen doen elkaar veel kwaad aan. Soms roepen we ook dingen over onszelf af, of behoort het tot de gebrokenheid die er in onze schepping onlosmakelijk gekomen is, maar in de situatie van Paulus is het duidelijk. En daar waar het om het Evangelie gaat ook!

Ja, de christenen in Filippi zijn bezorgd, begrijpelijk. Dat zijn wij toch ook als we berichten van de vervolgte kerk lezen? Zullen ook zij nu vervolgd, gearresteerd worden? Is dit misschien het begin van de verdrukking? En hoe zal het met het Evangelie verder gaan? Zal het voortgang kunnen hebben? Misschien vraagt u of jij zich dat ook weleens af, als je kijkt naar de dingen die er in de wereld gebeuren.

Maar ook vragen de Filippenzen zich af: Hoe zal het met Paulus gaan? Op allerlei manieren merken we in deze brief dat er tussen hen en Paulus een hartelijke band is! En wat doen ze? Ze sturen Epafroditus met van alles en nog wat naar Paulus toe om hem in de gevangenis bij te staan. Om bij de terugkomst van Epafroditus te horen hoe het met Paulus gaat.

En dan komt de brief, waarin Paulus antwoord geeft op de vraag hoe het met hem gaat. Wat zou u, jij nu verwachten? Ik verwacht eigenlijk een somber antwoord. Een antwoord waarin bezorgdheid doorklinkt. Denkt u niet? Paulus, hoe is het? 'Nou niet zo best! Willen jullie voor mij bidden?' Zo'n antwoord verwacht ik.

Moet u nu eens kijken naar onze tekst, vers 12. Wat lezen we daar? *En ik wil dat u weet, broeders, dat wat er met mij is gebeurd, veeleer tot bevordering van het Evangelie heeft gediend...* Een heel ander antwoord! Een heel ander antwoord dan wij – u, jij en ik – zouden verwachten. Een antwoord dat ons waarschijnlijk verbaast. Een antwoord waaruit blijkt dat Paulus een heel andere kijk op zijn situatie, op zijn gevangenschap heeft. Want op de vraag hoe het is, geeft hij als antwoord: 'Met het Evangelie is het goed!'

Wat is dat leerzaam voor ons. Om de dingen in ons leven, om de dingen die er in de wereld gebeuren te bezien vanuit het Evangelie, vanuit God. Dan wordt alles wat ons (dichter) bij de Heere brengt of ons bij Hem houdt een zegen. Maar ook andersom: alles wat ons van Hem

afhoudt en vervreemdt, wordt zonde! Paulus beziet zijn gevangenschap van de kant van het Evangelie.

Dan lijkt de duivel met Paulus' gevangenschap een slag geslagen te hebben. Dan lijkt de duivel het hier gewonnen te hebben, maar Paulus ziet het anders. Hij heeft een andere kijk – het thema van deze dienst – op de tegenslag, op zijn gevangenschap. Want het kwaad dat de duivel hier doet, zal de Heere ombuigen ten goede. Zo machtig is nu de Heere! Het loopt Hem niet uit de hand. Als wij denken: 'Het gaat verkeerd', kan de Heere zelfs het kwade gebruiken ten goede.

Paulus mag daarvan iets zien en in deze brief verwoorden. Mijn gevangenschap – zo schrijft Paulus – heeft *veeleer tot bevordering van het Evangelie gediend* (vs. 12).

Bevordering (prokopè). Dat woord is eigenlijk een militaire term. Het wordt gebruikt voor een verkenners. Als het gaat om de voortgang van het Evangelie en het werk van God in deze wereld, dan is dat onlosmakelijk verbonden met strijd. Geestelijke strijd. In de wereld verdrukking, zo zeiden we zojuist al, maar de Heere Jezus zei er ook nog iets bij: ... *maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen* (Joh. 16:33b). Dat mag Paulus zien. Het werk van God is niet te keren, omdat Hij erover waakt! Als een verkenners mag Paulus voorop gaan.

Wat is een verkenners? Dat is iemand die voor het leger uittrekt, waardevolle informatie verzamelt en doorgeeft, zodat het leger dat achter hem aankomt zal kunnen oprukken. Zo beziet Paulus zijn gevangenschap. Het heeft *veeleer gediend tot bevordering van het Evangelie*. Mijn gevangenschap nadelig? Dat lijkt het wel, maar is het toch niet! Geenszins, geen denken aan! 't Is maar hoe je het bekijkt. De bringer van het Woord mag dan wel gebonden zijn, maar het Woord van God zelf niet. Paulus bekijkt zijn situatie van een andere kant.

Hoe kwam Paulus ertoe om zijn gevangenschap zo anders, zo wonderlijk anders te zien? Want ja, hoe gaat dat doorgaans? Als mens kijk je vanuit jezelf naar de dingen die je meemaakt. Ook je gevoel speelt je parten. En wat kun je soms verstrikt en gevangen zitten in je eigen gedachten; je komt er niet meer uit. Soms heb je anderen nodig, die tegen je zeggen: 'Misschien moet je het eens zo bekijken.' Zo zitten we toch in elkaar? Hoe kon Paulus zijn gevangenschap, zijn nare persoonlijke situatie zo anders, zo positief, ja ook blijmoedig zien? Ja, zo schrijft hij het in vers 18b: *Toch wordt Christus verkondigd ... en daarover verblijd ik mij, ja zal ik mij ook verblijden*. Hoe kwam Paulus zo?

Tot dat inzicht, tot die blijmoedige houding in de gevangenis kwam hij – vers 19 – door het gebed van de gemeente (1) en doordat de Heilige Geest hem dat te zien gaf (2). Dat is het geheim van Paulus' andere kijk op zijn gevangenschap. Die had Paulus dus niet van zichzelf. Nee, was het gevolg, vrucht van het gebed voor hem en werk van de Heilige Geest. Paulus kreeg ogen 'van geloof'.

En gemeente, dan hoef ik u niet uit te leggen hoe belangrijk het gebed voor elkaar is. Is er iemand in uw omgeving van wie u weet dat er moeilijke omstandigheden zijn? Bid voor hem of haar! Hoe belangrijk is de voorbede voor elkaar. Dan zal de Heilige Geest onze ogen openen dat we op een andere manier naar de dingen van het leven – in de wereld en in ons persoonlijk leven – aan gaan kijken. Paulus heeft dat mogen ervaren.

Wat zag Paulus? Wat ontdekte hij? Dat ook in de gevangenis het Evangelie verspreid moest en kon worden. Kijkt u maar naar vers 13: *zodat in het hele gerechtsgebouw en aan alle overigen bekend is geworden dat ik een gevangene ben om Christus' wil.*

Hoe ging dat? Paulus werd natuurlijk ondervraagd. Hij werd beschuldigd van het een en ander. Waar hij van beschuldigd wordt, wordt uit dit gedeelte niet duidelijk. In ieder geval kreeg Paulus de gelegenheid te vertellen wie hij was, wat hem bewoog, en vooral wie de Heere Jezus Christus was en wat het Evangelie inhield. Paulus kreeg die gelegenheid. Van Hogerhand, door God hem gegeven.

Die gelegenheid heeft Paulus gegrepen, benut. In Handelingen 24-26 vinden we daar uitgebreid verslag van. Voor de stadhouders Felix en Festus, Herodes Agrippa II, hun vrouwen Drusilla en Bernice, zijn aanklagers, *in het hele rechtsgebouw en aan alle overigen.*

En, wat werd duidelijk? *Dat ik een gevangene ben om Christus' wil.* Oftewel: Paulus is niet die oproerkraaier, die ordeverstoorder, die crimineel waarvan hij beschuldigd wordt. Nee, hij is *een gevangene om Christus' wil.* Zo kon hij ongedacht het Evangelie vertellen aan mensen en op plaatsen, waar hij anders niet de gelegenheid voor had gehad.

Zou Paulus zich hier de woorden van Ananias hebben herinnerd? We hebben ze gelezen: *deze is voor Mij een uitverkoren instrument om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen (!) en de Israëlieten.* Maar ook: *Want Ik zal hem laten zien hoeveel hij moet lijden voor Mijn Naam.* (Hand. 9:15b-16). Zou Paulus hier aan de woorden van Ananias hebben gedacht? 't Zou best kunnen. In ieder geval zag hij in deze moeilijke en onbegrijpelijke weg de hand van God die het kwade (want dat is het) gebruikt ten goede. Mensen die anders het Evangelie niet gehoord zouden hebben, krijgen het zo op deze wijze te horen. Dat is het eerste wat Paulus inzag en waarover hij zich verblijdde.

Ik mag hierin iets terug zien van de Heere Jezus Christus. Ook Hij werd gevangen genomen, verhoord, bespot. Lang heeft Hij gezwegen. Maar toen de hogepriester Kajafas Hem vroeg of Hij de Zoon des mensen was, de Christus, de beloofde Messias, de Zoon van God, kon Hij niet langer zwijgen, moest Hij spreken. 'Ik ben het.' Ook toen en daar in die gevaarlijke situatie heeft Hij het Evangelie, het Woord van God gesproken. Tegelijk wist Hij dat dit Zijn dood zou worden. Hij kwam aan het kruis. En je zou denken: nu gaat het verkeerd. Maar 't was anders! Zijn dood bracht juist leven, het leven tot in eeuwigheid. In datzelfde voetspoor van Christus mag Paulus gaan. 'Ik zet mijn treden in Uw spoor.' Door lijden naar de heerlijkheid.

En dan is er nog iets anders wat Paulus mag inzien. Dat lezen we in vers 14: *en dat het merendeel van de broeders in de Heere door mijn gevangenschap vertrouwen heeft gekregen om het Woord nog overvloediger onbevreesd te durven spreken.* Dus die uitwerking had het. Toen *de broeders in de Heere* hoorden en zagen hoe vrijmoedig Paulus het Evangelie verkondigde, kregen ze zelf ook moed. En werden ze ook vrijmoedig. Ze kregen *vertrouwen om het Woord nog overvloediger onbevreesd te durven spreken* (vs. 14b).

Niet allemaal. Want Paulus schrijft *het merendeel van de broeders in de Heere...* Dus niet allemaal, maar wel de meesten.

Dat heb je dat nogal eens. Dat mensen zich door anderen mee laten nemen. Vaak in het kwade: spot, vernielingen et cetera. Groepsgedrag. Wat triest! Maar soms ook in het

positieve. Ik denk bijvoorbeeld aan iemand die in een bepaalde situatie lef toont, om voor de Naam van de Heere uit te komen. Dat bemoedigt anderen, zodat zij ook moed krijgen en tonen. Een goed voorbeeld, doet goed navolgen.

Zoiets gebeurde dus ook bij Paulus. *De broeders in de Heere* – het mereldeel – *kregen vertrouwen om het Woord nog overvloediger onbevreesd te durven spreken.*

Wonderlijk hoe Paulus tegen zijn gevangenschap aankeek. En voor alle duidelijkheid is dit een specifieke situatie en kunnen we hier geen algemeen geldende wet van maken voor alle situaties en voor ons allemaal. Laat het voor ons wel een eyeopener zijn om op een andere manier tegen de gebeurtenissen in de wereld en ook tegen de tegenslagen, teleurstellingen in ons leven aan te kijken. Wij denken vaak zo somber, zo negatief, maar het loopt God niet uit de hand. Hij staat boven alles en iedereen. Hoe groot de macht van de boze ook is – en die is groot – de Heere staat er boven. Zijn Koninkrijk komt. Niets en niemand kan dat verhinderen! Dat mag het geloof zien! En daaruit mag het geloof leven!

Ik zeg maar heel eerlijk hoe moeilijk is het om dat te zien. Als je soms die aangrijpende verhalen leest over de vervolgte kerk. Het kan je soms zo aangrijpen wat je leest. Hebt u dat ook? Van die martelingen. Laatst nog van die christen in India, weigerde het geloof in de Heere Jezus af te zweren. Het is eigenlijk te erg om te zeggen, maar toen hij weigerde om Christus te verloochenen hebben ze hem zijn beide armen afgehakt. Of wat dacht u van het Midden-Oosten? Wat een onrust onder de volkeren. Wat een haat, wat een aanslagen. En het wordt er niet beter op! Dan hier, dan daar, en zo dichtbij! Als je al deze dingen op je in laat werken, tot je laat komen, erover nadenkt, dan kan het zomaar in je opkomen: 'Heere, waarom toch?' En dan kan een verlamme angst zomaar de kop op steken.

Als je dan kijkt naar je eigen leven. Met alles erop en eraan. Met z'n mooie dingen, maar ook met z'n teleurstellingen, tegenslagen. Hoe je daar zo mee bezig kunt zijn en zo gevangen kunt zitten in je gevoel en je zo blijft hangen in je eigen kijk op de dingen. Dan word ik een beetje stil. En u en jij misschien ook wel. Je vraagt je af of er in jouw leven dingen geweest en nog wel, die moeilijk waren. Allerlei soorten 'gevangenissen' kunnen er in ons leven zijn of geweest zijn. En wat doe je dan?

Nou, dan bid je natuurlijk of je eruit mag komen! Zo gaat dat toch? 'Heere, neem dat moeilijke toch weg!' – bidden we dan. En dat zal u en jij misschien ook wel gedaan hebben. Gebeden of de Heere het weg wilde nemen. Want we willen ervan af!

En dat kan van alles zijn. Misschien waren dat ook wel dingen waarvan u, en jij dacht dat het het dienen van de Heere tegenwerkte. 'Heere, als U dat nu eens wegnam, dan kan ik beter..., heb ik meer tijd, energie over om' Ja, zo denken wij vaak. Opnieuw zeg ik: Zo zijn wij. Zo zitten we in elkaar. Wij willen ervan af. Maar het gebeurt niet.

U begrijpt dat we een hele les voor gehouden krijgen. U, jij en ik. Een les om de dingen in de wereld, met al z'n aanslagen en verzet tegen het Evangelie en ook de dingen in ons eigen leven proberen anders te zien. Dan mogen het kwade, het moeilijke, de teleurstellingen en tegenslagen enerzijds gewoon blijven staan, erkend worden. Maar de vraag is vervolgens hoe we daarmee omgaan. Blijven we erin hangen of gaan we ook meer, anders zien. Op God, op de Heere, op de verspreiding van het Evangelie. Als we onszelf de vraag stellen: heeft datgene wat er gebeurde mij ook dichterbij de Heere gebracht? Heeft het bijgedragen aan de voortgang van het Evangelie in mijn hart of naar anderen toe?

Als ik daar een voorbeeld van ga noemen, dan doe ik dat met heel veel schroom. Dat kan zo gemakkelijk heel kunstmatig overkomen. Als een cliché. Maar één ding om het duidelijk te maken wil ik toch noemen. Ik denk bij voorbeeld aan een periode van ziek zijn. Een ziekenhuisopname. Vaak genoeg heb ik gehoord dat er toen ineens thuis over heel andere dingen nagedacht, gesproken werd, dan voorheen. 't Is maar een voorbeeld. Als dat er niet was geweest, zou ziekte of dood geen onderwerp van gesprek zijn geweest. Nu wel.

Of die ene gebeurtenis zette je stil, bracht je op de knieën, je wist je afhankelijk van God. Nu, die les krijgen wij in dit gedeelte. Om de dingen vanuit een ander perspectief te bezien. Vanuit God, vanuit het Evangelie. Heeft wat er gebeurde ons dichter bij de Heere gebracht, bijgedragen aan de verbreiding van het Evangelie, de zaligheid – of niet? Zonder verdrukking zullen we het Koninkrijk van God niet binnengaan. Ook in de gebrokenheid van het aardse leven zal elke christen delen. Die staat er niet boven; die zal er ook in delen.

Maar – en dat maakt het verschil – wie leeft uit het geloof, mag zien op de Heere, mag weten dat God boven alles staat, alles naar Zijn toekomst, Zijn Koninkrijk leidt. Dat kan door niets en niemand verhinderd worden. Ook door de boze niet!

We bevinden ons nu nog in het strijdperk van dit leven. De Heere zorgt dat de verkondiging van het Evangelie doorgaat. Bij Paulus, in het hele rechtsgebouw en aan alle overigen. En bij de broeders in de Heere om het Woord nog overvloediger onbevreesd te durven spreken. Ook vandaag. In situaties en op plaatsen die wij misschien niet voor mogelijk houden. Gods Woord is niet gebonden en het zal niet vruchteloos terugkeren. Het zal doen wat Hem behaagt (Jes. 55:11). En in dat strijdperk van dit leven laat de Heere ons niet aan ons lot over. Nee, God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven. Hij beschermt, Hij helpt, Hij geeft kracht, Hij zorgt. En Hij verzekert ons dat Zijn Koninkrijk komt. Niets en niemand zal dat tegen kunnen houden. Ziet u er ook zo naar uit? Alleen wie in de Heere Jezus gelooft, Hem volgt zal die toekomst tegemoet gaan. Zonder verdrukkingen zal het niet gaan. Wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

Amen